

Høyt og økende utdanningsnivå i bank og forsikring

Finans Norge, Notat, 15.08.2014

Antallet ansatte i bank- og forsikringsvirksomhet i Finans Norge er stabilt. Samtidig øker utdanningsnivået, og det blir flere eldre ansatte.

- *Antallet ansatte* hos arbeidsgivermedlemmer i Finans Norge innen bank og forsikring økte med 1 900 personer fra 2009 til 2011, og falt med 800 fra 2011 til 2013. Denne nedgangen svarer til 2,4 %, men nivået i 2013 er fortsatt 3,3 % høyere enn i 2009.
- *Utdanningsnivået* i finansnæringen er høyt og har økt de senere årene. Både nivået og økningen er større enn i Norge totalt. Over halvparten av de ansatte i bank og forsikring har fullført utdanning fra universitet eller høyskole.
- *Alderssammensetningen* i næringen er under endring. Det blir flere ansatte over 60 år, blant annet fordi flere fortsetter å jobbe opp i 60-årene.

Statistikkgrunnlag

Notatet bygger i stor grad på forhandlingsstatistikken fra SSB, som omfatter virksomheter innen bank og forsikring som er arbeidsgivermedlemmer i Finans Norge (medlemmer i Finansnæringens Arbeidsgiverforening før 2013). Vi tar utgangspunkt i Tabell 23 (Regulativlønte, ikke-regulativlønte og ledere etter utdanningsnivå) og Tabell 4 (Heltidsansatte regulativlønte etter aldersgrupper). Heltidsansatte regulativlønte omfatter i 2013 om lag 23 700 av totalt 32 600 ansatte, som er representert i data for utdanningsnivå. Bemerk at forhandlingsstatistikken er en lønnsstatistikk og ikke en bemanningsstatistikk. Oppgaver med ufullstendige lønnsopplysninger kan forkastes og gi feil antall personer i statistikken, men likevel tilstrekkelig gode lønnstall. Antall ansatte i denne statistikken påvirkes også av medlemsutviklingen i Finans Norge.

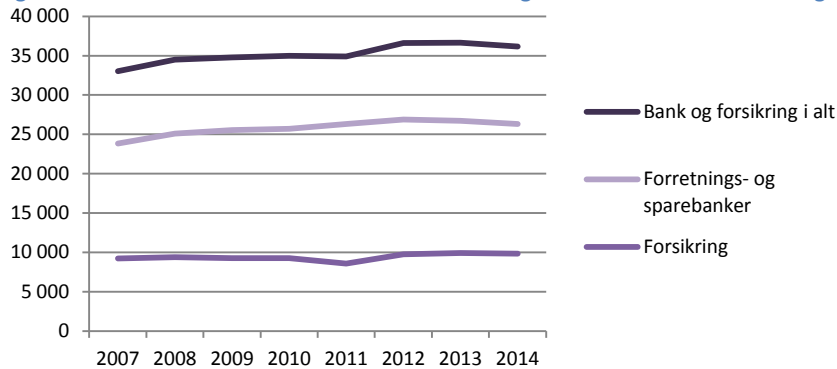
Vi har i tillegg anvendt medlemsopplysninger for arbeidsgivermedlemmer i Finans Norge samt enkelte tabeller fra Statistikkbanken på ssb.no.

Bemanning

Antallet ansatte innen forsikring har bare vist marginale endringer de senere årene, mens antallet ansatte i bankvirksomhet har økt litt, jf. Figur 1. Antallet falt litt fra 2013 til 2014, men er fortsatt klart høyere enn i årene før 2012. Det er dermed ikke tegn til at effektiviseringer og konkurransepresset i finansnæringen fører til markante endringer i antallet ansatte.

Sysselsettingstall fra SSB for næringsområdet Finansieringsvirksomhet viser en nedgang på 1 700 sysselsatte fra 2008 til 2013 (4. kvartal). Med nesten 30 000 sysselsatte omfatter dette imidlertid noen flere virksomheter enn medlemmene innen bankvirksomhet i Finans Norge. SSB-tall for næringen forsikring og pensjonskasser viser nesten uendret sysselsetting siden 2008, på drøyt 10 000 personer.

Figur 1. Antall ansatte i virksomheter som er arbeidsgivermedlemmer i Finans Norge

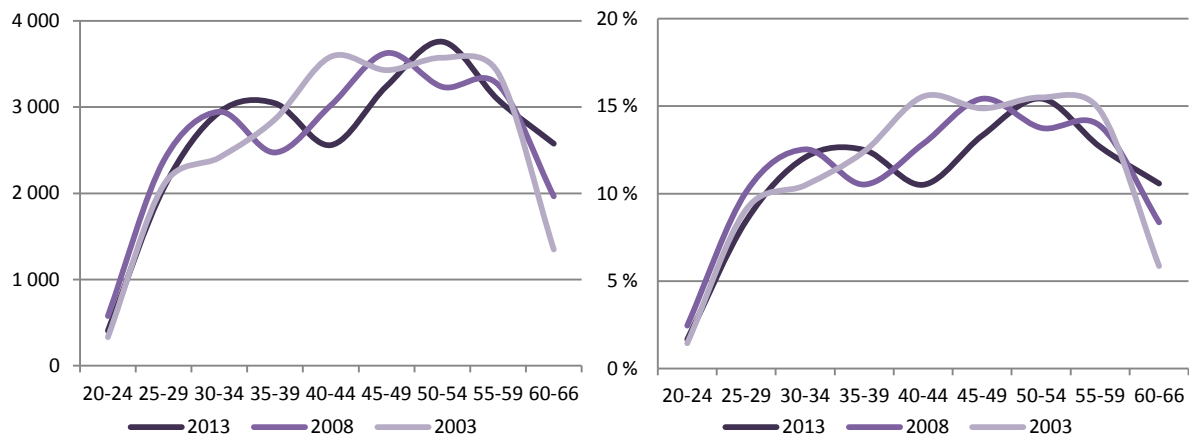

Alderssammensetning

Andelen eldre sier noe om hvor stor utskifting av de ansatte en kan forvente de kommende årene. I tillegg påvirker alderssammensetningen utdanningsnivået, fordi yngre kohorter i gjennomsnitt har lengre utdanning.

Figur 2 viser aldersfordelingen, og endringen de siste ti årene. Tallene omfatter bare regulativlønte heltidsansatte, om lag 23 700 ansatte i 2013. Gjennomsnittsalderen var 45 år i 2013, og 41 % var i alderen 45-59 år. 11 % var eldre enn 59 år, og 22 % under 35 år. Lav rekruttering tidligere slår ut som bølger, eller fordypninger i grafen, som forskyver seg til eldre aldersgrupper over tid. Det er relativt få ansatte i første halvdel av 40-årene i 2013.

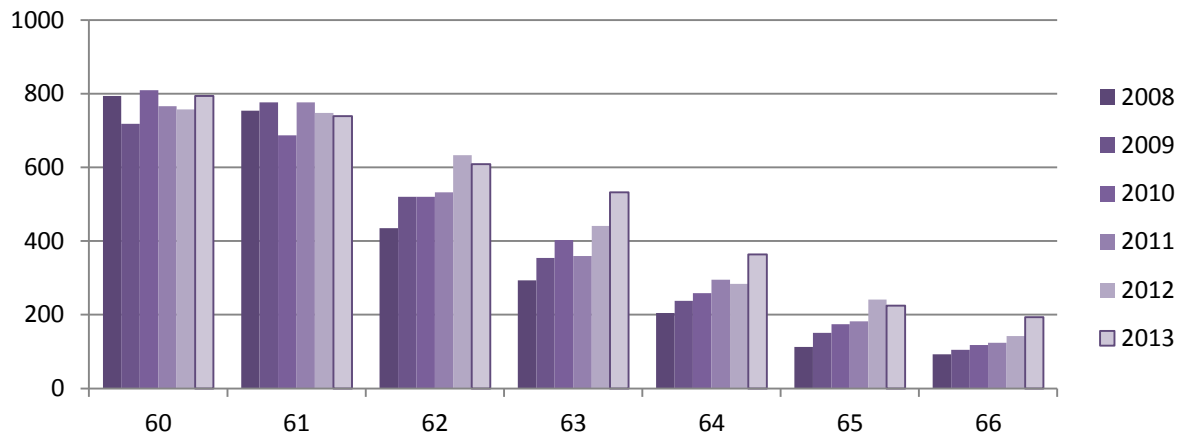
Figur 2. Aldersfordeling for regulativlønte heltidsansatte i Finans Norges medlemsvirksomheter. Antall og prosent

Antallet og andelen ansatte over 59 år har økt over tid. I 2013 var nesten 11 % av alle heltidsansatte regulativlønte, eller 2 600 personer, i alderen 60-66 år. Andelen ansatte over 59 år har økt med 4,7 prosentpoeng siden 2003, og med 2,2 prosentpoeng siden 2008.

Statistikken tyder på at noe av økningen i andelen eldre ansatte skyldes at de ansatte fortsetter lengre i jobben etter 61 år. Dette er i tråd med utviklingen i andre deler av privat sektor. Det fremgår av Figur 2 at forskjellen mellom antall 60-66-åringene i 2013 og antall 55-59-åringene i 2008 er klart mindre enn forskjellen mellom antall 60-66-åringene i 2008 og antall 55-59-åringene i 2003. Dette tyder på at de ansatte jobber lengre opp i 60-årene. Dette understøttes også av Figur 3, som viser at flere fortsetter etter 61 år, særlig i 2012 og 2013. Pensjonsreformen kan være en del av forklaringen. Reformen gjorde det mer attraktivt å fortsette å jobbe, spesielt for ansatte i privat sektor med rett til AFP.

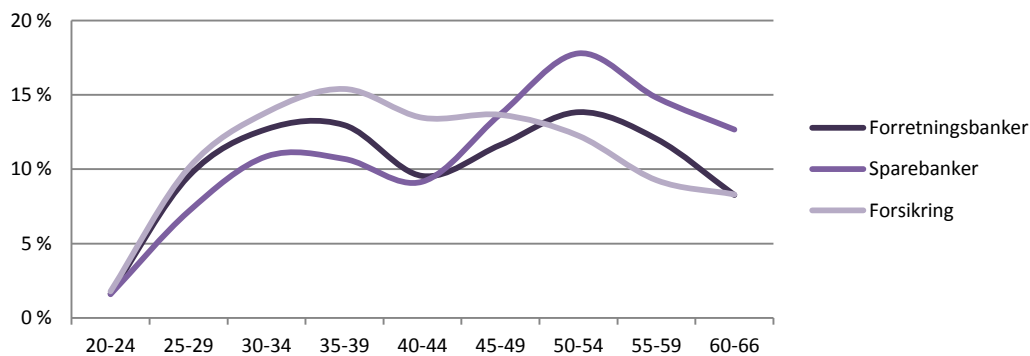
Figur 3. Antall ansatte i bank- og forsikringsvirksomhet, etter alder 60-66 år. Kilde: SSB

Note: Storebrand/IF er ikke med i tallene.

Alderssammensetningen varierer noe mellom typer virksomhet, se Figur 4. De ansatte i sparebankene¹ er gjennomgående noe eldre enn i forretningsbanker og forsikring. Gjennomsnittsalderen er to-tre år høyere, og andelen ansatte over 49 år er 45 %, mot 30 % og 34 % i forsikring og forretningsbanker. Dette kan utgjøre en utfordring både når det gjelder hvilken type kompetanse som er tilgjengelig for sparebankene. Med forholdsvis mange ansatte over 59 år er det antagelig også større behov for rekruttering i de kommende årene.

Figur 4. Aldersfordeling for regulativlønte heltidsansatte i Finans Norges medlemsvirksomheter, 2013

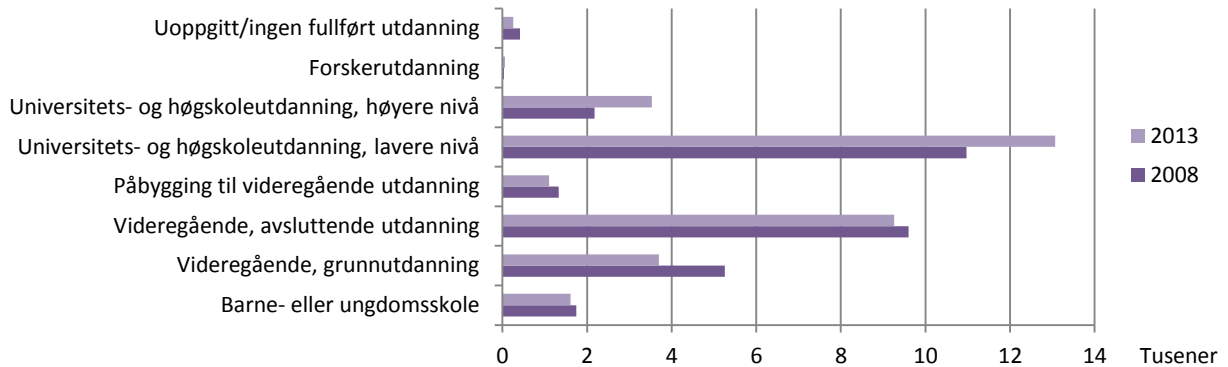

Utdanningsnivå

Den formelle kompetansen blant de sysselsatte hos medlemmene i Finans Norge har økt de senere årene. Antallet ansatte med universitets- eller høyskoleutdanning har økt, samtidig som antallet med kortere utdanning har gått ned, se Figur 5.

¹ DNB telles som sparebank i denne statistikken

Figur 5. Antall ansatte etter høyeste fullførte utdanning, medlemmer i Finans Norge. 2008 og 2013.

Andelen med høyere utdanning er noe større i finansnæringen enn i Norge som helhet (**Feil! Fant ikke referanseilden.**). Over halvparten av de ansatte i Finans Norges arbeidsgivermedlemmer har fullført utdanning fra universitet eller høyskole. Denne andelen har økt med over 9 prosentpoeng fra 2008 til 2013, til 51 %. Økningen blant alle sysselsatte i Norge var 5 prosentpoeng i samme periode. Andel sysselsatte med over fire års utdanning fra universitet eller høyskole økte i samme periode med 4 prosentpoeng, til 11 %.

Forsikring har høyest andel ansatte med over fire års høyere utdanning, 14 %, mens andelen er lavest i sparebanker med 9 %. Tilsvarende er andelen med utdanning fra universitet eller høyskole lavere i sparebanker med 48 %, sammenlignet med 55 % i forretningsbanker og forsikring. Dette må ses i sammenheng med at sparebanker har noe eldre ansatte.

Figur 6. Andel ansatte med høyere utdanning. Prosent.

